

eL-Hortobágyi - Barokritis 2016

- fragment of a Cd Liner text -

A probléma a következő. A tanganyikai vagy a jávai ugye nem jött gregorián éneket tanulmányozni, hanem a fehér ember ment el, hogy megfigyelje, mit is kopog az a fekete ember azon a dobon vagy mit csépelnek a gamelán zenekar tagjai. Egyébként ez pusztán a gazdasági expanzió okán, csupán melléktermékként történt meg. Ugyan a számítások szerint a Kelet-indiai Társaság 1600-as alapítása és 1947 között körülbelül 30 millió bangladesi halt meg az angol ipar következtében, de már 1794-ben Sir William Jones tollából olvashattunk az indiai zenéről.

Ebben a folyamatban az a különös, hogy van egy bevezető szakasz - mint annak idején Goethének *Sturm und Drang* irodalmi-szellemi forradalma -, ahol még hozzáférsz bizonyos dolgokhoz, és van a kimenő szakasz, amit pillanatnyilag most élünk. Ez utóbbi szakasz mintegy harminc-ötven év alatt zajlik le, és ily módon megvalósul az a sivár igazság: ezekből a kultúrákból csak az marad fenn amit a fehér ember megért.

Olyan keveset tudunk átvenni és megérteni ezekből a kihalt kultúrákból, hogy fel sem tudjuk fogni, mi az ami elveszett.

Az újrakezdésre viszont az a felismerés vezetett, hogy a globalizáció küszöbén meghasadt a történelem valósága - ez nem gyakran esik meg - s kaptunk egy történelmi lehetőséget a világban egyidejűleg létező és létezett zenei nyelvek összehasonlítására és megértésére a megváltozott gondolkodás és a modern technika segítségével. Ez a lehetőség nem csak a zenére volt érvényes. Még az úgynevezett posztmodern, általam apo-kapitalista fogyasztói kasztrendszernek tartott struktúra beállta előtt, mielőtt a múlt szivárványos visszfényének vélt tradicionális kultúrák kihaltak volna és egy deformált, kasztosodó nyugati világ épült volna fel: a hatvanas évek utolsó pszichedelikus löketeként volt egy időszak, amikor megszülethetett volna az európai zenekultúrához méltó nagy összehasonlító zenei szintézis-elmélet, a fizikai tudományok Univerzális Elmélet kereséséhez hasonlóan. Volt huszonöt-harminc év erre. Soha többet. Előtte a feudális tradicionális kultúrák öntörvényű, átjárhatatlan világa és a polgári társadalom bornirt európacentrikus világképe, utána az előbbieket pusztulásukat követően az új-globális multikultúra ugyanolyan átjárhatatlan homogén, konform-szűk világa. Ezen a küszöbön, ebben a történelmi menetben bukkant fel először és utoljára ennek az egyébként a létező valóságnak ellentmondó és csak lehetőségében valóságos szintézisnek az esélye.

Senki nem vette észre.

(Hortobágyinak Látszó 2016 A "Vári Kuttyák & Cicák" honlap levelező tagja.)

*

The problem is, that a Tanganyikan or a Javanese will not come to study Gregorian chants, but it was the “white man” who went to observe what that black man was knocking on that drums or what the members of the Gamelan orchestra were beating. By the way, it could only have happened simply on account of economic extension, as a by-product. Though, according to the estimations, the death of more than 30 million Bangladeshis was caused by the English industry, (East-Indian Company, 1620), we could read, as far back as 1794, about Indian music from the pen of Sir William Jones. In this process, it is very strange, that there is an introductory part – just like, in those days, Goethe’s literary-intellectual revolution called “Sturm und Drang” – where you can still access to certain things, and there is an outgoing part, and that is where we live now. The latter will pass in 30-50 years, and in this way a dreary reality is going to be realized, that only those parts of the cultures are able to live on, which can be understood by the “white man”.

We can take over and understand so little from these vanishing cultures, that we are even not able to comprehend what has been lost.

On the eve of the globalization, the historical reality had become fissured, it would happen not too often, and we got a historical opportunity to compare and understand, with the help of the changed way of thinking and the modern technology, the co-existing and co-existed musical languages of the world. This opportunity applied not only to music. Still before the set-in of the postmodern, I would call it an apocapitalistic consumer caste-system, right before the traditional cultures considered as the iridescent reflections of the past could have died out, and a deformed western world, becoming caste-like, built up: as a last psychedelic pushing of the 60ies, there was a period, when the big theory of comparative musical synthesis, worthy of the European musical culture, could have been born, similarly to the search for the Universal Theory of physical science. There was 25-30 years for this purpose. And never more. Before that, there had been the self-determining and impermeable world of traditional feudal cultures and the narrow-minded, Europe-centric world concept of the bourgeois society, then, after their decay, there came the similarly impermeable homogeneous, conformist-narrow world of the new global multi-culture. At that threshold point of the historical course, there appeared for the first and, at the same time, last time the chance for this synthesis, that was, otherwise, contradictory to the reality and true only in its possibilities.

But nobody did even notice it.

(Laszlo Hortobagyi 2016, corresponding member of "Puppies & Kittens of Budavár" website)

